

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дн Лаура Иванова Димитрова
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“,
научна област 8. Изкуства,
професионално направление 8.2. Изобразително изкуство

Национална художествена академия
Факултет за изящни изкуства
Катедра „Графика“

дисертационен труд на тема
**„Международно биенале на графиката, Варна – история, цели и роля в
развитието на графичното изкуство в България“**

на **Румяна Ангелова Карастамова**

Научен ръководител: доц. Димо Колибаров

Дисертационният труд „Международно биенале на графиката, Варна – история, цели и роля в развитието на графичното изкуство в България“ с автор Румяна Ангелова Карастамова включва текст от 198 страници – увод четири глави, заключение, приноси, библиография. В отделно книжно тяло от 48 страници са представени илюстративни материали към дисертацията. Списъкът на използваните литературни източници включва 104 заглавия на български език.

Авторката си поставя трудната задача да представи историята на Международното биенале на графиката във Варна, неговите основни идеи и цели, промените, които настъпват във времето – „историята и събитията, пряко свързани с варненския форум и неговите участници“. В тази връзка тя проучва редица документи – каталози от различните издания на биеналето, публикации посветени на международно биенале на графиката

във Варна от изкуствоведи, художествени събития. Провежда разговори и интервюта със сегашни и бивши организатори на международното биенале на графиката, с художници, изкуствоведи и ценители на изкуството.

Докторантката застъпва тезата, че биеналето на графиката във Варна има основна роля за запознаването на българската публика с международното изкуство. То дава възможност едни от най-изявените художници графици на XX век да гостуват в България“, да представят свои творби, да участват в журито на биеналето. Подчертавайки факта, че „в графичното изкуство от особена важност е технологичното развитие, новостите, свързани не само с композицията, но и с технологията на създаване на графичен отпечатък“, Р. Карастамова изтъква значението на варненското биенале като място за обмяна на опит и споделяне на творчески търсения и акцентира на възможността в рамките на този форум много български автори „да се запознаят с нови техники“ и да опознават „по-модерни методи за създаването на графичен отпечатък“, като това им дава „свобода, която помага не само за повишаване на качеството, но и за по-голямо разнообразие от композиции и сюжети“.

Дисертационният труд се състои от четири глави, следващи хронологически развитието на биеналето.

В първа глава с название „Създаване на Международното биенале на графиката, Варна“ авторката описва процеса на зараждане на идеята за създаване на биеналето в края на 70-те години на XX век и ролята и заслугите на организаторите. Представя първите участници от България и чужбина, страните участнички. Анализира намеренията, опасенията, постиженията и тенденциите, съпътстващи биеналето. Очертава значението на биеналето за популяризиране на графичното изкуство и запознаването на специалистите и публиката с творби от световно известни художници – участници в биеналето.

Във втора глава с название „Международно биенале на графиката, Варна – оценка на периода 1983 – 1989 г.“ Румяна Карастамова представя тенденциите в изданията на биеналето през 80-те години на XX век – усложняването на „езика“ на графиката, на техниките и технологиите, използвани от различните автори. Коментира участието на широк кръг художници сред които живописци, скулптури и др. Поставя акцент на адекватното отразяване на биеналето в медиите като фактор за неговото популяризиране и оценяване. Изтъква ролята на биеналето като форум за комуникация, обмяна на опит и синтез между различните видове изкуства и затвърждаването на позициите на град Варна като културен център. Представя известните световни и български автори-участници в биеналето и съответните държави.

В трета глава „Международно биенале на графиката, Варна – оценка на периода 1991 – 1999 г. са отчетени промените, които настъпват в България, както и промените в областта на изкуството през 90-те години на XX век, които засягат форума – оттеглянето на СБХ от организацията на биеналето, създаването на експериментален отдел за кураторски проекти към биеналето, новата роля на изкуствоведите, които от изследователи на изкуството стават куратори. Настъпващите промени са разгледани в контекста на световното изкуство, изтъкнат е факта, че „големите форуми за класическа графика изчезват или променят статута си“, като се ориентират „към съвременни форми на изкуство“. Авторката на дисертацията достига до извода, че в тази ситуация „един от малкото останали центрове на класически графични форми е биеналето във Варна“, като в същото време подчертава, че „старите методи вече не могат да отговорят на нуждите на художниците“ и затова в графичното изкуство навлизат все повече „фотографията и фотографските способности, има голям интерес към съчетанието на различни техники и експериментални методи“, към дигитално генериран дизайн и офсетов печат, а по отношение на

